

Aan de voorzitter, leden en plv. leden van de
Vaste Commissie voor Sociale Zaken en
Werkgelegenheid van de Tweede Kamer der
Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Briefnummer

23-122189/AR/Dew

Den Haag

18 december 2023

Onderwerp

Wet vereenvoudiging banenafpraak

Telefoonnummer

06 14153785

E-Mail

reijnders@vnoncw-mkb.nl

Geachte dames en heren,

Op 20 december vindt de inbreng plaats op het wetsvoorstel vereenvoudiging banenafpraak. Dit wetsvoorstel heeft als doel om het voor werkgevers simpeler en aantrekkelijker te maken om mensen met een arbeidsbeperking in dienst te nemen.

VNO-NCW en MKB-Nederland dragen graag bij aan de doelstelling van een meer inclusieve arbeidsmarkt. Wij zijn dan ook, als uitvoerders van de banenafpraak in het bedrijfsleven, zeer geëngageerd aan de banenafpraak. Dit neemt niet weg dat VNO-NCW en MKB-Nederland geen meerwaarde zien in het voorliggende wetsvoorstel Vereenvoudiging banenafpraak. Het lost bestaande problemen bij de uitvoering van de banenafpraak niet op en het komt niet tegemoet aan de praktijk waarin reguliere werkgevers al jaren hun doelstellingen halen en daarmee bijdragen aan een meer inclusieve arbeidsmarkt.

In 2013 spraken overheid, vakbonden, VNO-NCW en MKB-Nederland met elkaar af om meer mensen met een arbeidsbeperking naar de reguliere arbeidsmarkt te helpen. De uiteindelijke doelstelling voor bedrijven is om in 2026 in totaal 100.000 banen te hebben gecreëerd voor mensen uit de doelgroep. De overheid staat aan de lat voor 25.000 banen. Het bedrijfsleven heeft tot en met het tweede kwartaal van dit jaar voor 72.771 banen gezorgd en ligt daarmee volledig op koers om de doelstelling te halen. De banenafpraak is wat ons betreft een succesvol voorbeeld van een intensieve samenwerking tussen publieke uitvoerders en het bedrijfsleven en waarin, met de juiste instrumenten en met de benodigde energie, een belangrijke bijdrage wordt geleverd aan een inclusieve arbeidsmarkt waar iedereen kan meedoen.

Wij zijn en blijven geïnteresseerd om de banenafspraken tot een succes te maken. Wel blijkt het voor werkgevers in de praktijk steeds moeilijker om kandidaten uit de doelgroep in beeld te krijgen. Door teruglopende beschikbaarheid van kandidaten zullen werkgevers naar verwachting de komende jaren steeds meer moeite krijgen om de doelstellingen te behalen.

Ter illustratie: van de totale doelgroep banenafspraken werkt momenteel zo'n 53 procent. Van de circa 118.000 mensen die nog niet aan het werk zijn, wordt slechts 10 tot 20 procent door gemeenten als 'bemiddelbaar' aangemerkt. In dit position paper hebben we de stand van zaken in kaart gebracht en laten we zien dat het voor het behalen van toekomstige doelstellingen essentieel is dat gemeenten de mensen uit de doelgroep beter in beeld brengen en inzichtelijk maken wat zij kunnen, willen en wat er nodig is om de stap naar werk te maken.

Het Wetsvoorstel vereenvoudiging banenafspraken bevat enkele voorstellen die de uitvoering van de banenafspraken 'vereenvoudigen', maar kent de volgende bezwaren:

- Het wetsvoorstel bevat een omslag van het quotumsysteem met alleen een heffing naar een systeem met een heffing en een bonus. Een systeem dat – als het eenmaal in werking is gezet – niet meer kan worden uitgezet, ook al worden de doelstellingen daarna wel weer gehaald. Wij maken daar bezwaar tegen, omdat deze systematiek veel indirecte prikkels toevoegt en de uitvoering voor werkgevers compliceert.
- Het onderscheid tussen de doelstelling voor de markt en overheid wordt opgeheven. Dat zal pas gebeuren als de overheid haar doelstelling haalt. De laatste voorwaarde is voor ons essentieel. Daarbij is van belang dat overheids- en onderwijsorganisaties ook zelf een inclusieve werkorganisatie scheppen en de eigen doelstellingen niet (enkel) via inkoop of aanbesteding halen. Anders komt de extra doelstelling van 25.000 alsnog bij de marktsector terecht.

VNO-NCW en MKB-Nederland zien bovendien dat werkgevers **een quotum niet nodig hebben** om de banenafspraken te halen en werk te maken van een inclusieve arbeidsmarkt. Een quotum is een uitzonderlijke maatregel en een ingreep van de overheid in personeelsbeleid van werkgevers. Hier moet een bijzondere reden bestaan om te nemen én te handhaven. Een quotum dat na al die jaren nog steeds boven de markt blijft hangen, voelt als een straf zonder dat je iets verkeerd hebt gedaan. Een nieuwe systematiek zal de aandacht afleiden van inclusief werkgeverschap en de focus weer leggen op aantallen en doelgroepen terwijl we juist een beweging willen maken naar een systematiek waarin de ondersteuningsbehoefte centraal staat. Daar past een quotum niet bij.

We zien veel kansen om voort te bouwen op de ervaringen die werkgevers en publieke uitvoerders hebben opgedaan met de banenafspraken, en waarin de ondersteuningsbehoefte van mensen centraal staat. VNO-NCW en MKB-Nederland pleiten al langer om te stoppen met het onderscheid tussen verschillende doelgroepen op de arbeidsmarkt, met elk hun eigen regelingen.

Het wetsvoorstel is in onze ogen een stap terug en doet geen recht aan de huidige stand van zaken en de intrinsieke inspanningen van werkgevers om mensen met een arbeidsbeperking aan een reguliere baan te helpen.

Wij zijn graag beschikbaar om onze voorstellen en ideeën nader met u te bespreken en verwijzen u voor meer informatie ook naar ons position paper.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'G. Dolsma', written over a horizontal line.

Mw. G. Dolsma
Teammanager Sociale Zaken, Strategie en Coördinatie